

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.21.1.2023

Sławomir Zieliński
Dyrektor
Zespołu Szkół nr 34
im. Mieszka I
ul. Piotra Wysockiego 51
03-202 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/025 – Szkolnictwo zawodowe

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół nr 34 im. Mieszka I, ul. Piotra Wysockiego 51, 03-2C2 Warszawa ¹ : - Branżowa Szkoła I stopnia nr 41 ² ; - Branżowa Szkoła II stopnia nr 1 ³ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Sławomir Zieliński – Dyrektor ⁴ od 12 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki do kształcenia zawodowego. 2. Realizacja procesu kształcenia.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2023 ⁵ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁶
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontrolerzy	Renata Szczęch, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LWA/166/2023 z 11 września 2023 r. Adam Czugajewicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/165/2023 z 11 września 2023 r. (akta kontroli tom I str.1, tom II str. 1)

¹ Dalej: Szkoła lub Zespół.

² Dalej: BS I.

³ Dalej: BS II.

⁴ Dalej: Dyrektor.

⁵ Do czasu zakończenia kontroli oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność. Dalej: kontrolowany okres.

⁶ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁷ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Dyrektor Szkoły zapewnił prawidłowe warunki kształcenia zawodowego w branżowych szkołach I i II stopnia, w szczególności w zakresie odpowiednio wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej, bazy szkolnej teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych oraz ogólnych wymagań bezpieczeństwa i higieny obiektów Szkoły.

Szkoły branżowe kształciły w przeważającej większości w zawodach pożądaných na rynku pracy, przy czym wynikało to w znacznym stopniu z wyboru zawodu przez uczniów aplikujących do Szkoły. Praktyczne i teoretyczne zajęcia zawodowe były realizowane w wymaganym wymiarze, a Szkoła prawidłowo organizowała i nadzorowała praktyczną naukę zawodu. Dyrektor utrzymywał stałe kontakty z przedsiębiorcami, zrzeszeniami rzemieślniczymi i innymi instytucjami, m.in. w organizacji teoretycznej i praktycznej nauki zawodu, realizacji programów nauczania, realizacji szkoleń branżowych nauczycieli przedmiotów zawodowych czy w wyposażeniu pracowni przedmiotów zawodowych.

Poziom zdawalności egzaminów zawodowych uczniów Branżowej Szkoły I stopnia w roku 2023 w stosunku do lat poprzednich znacząco się poprawił, dorównując średniej w województwie mazowieckim⁸.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego i oceny cząstkowe kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki do kształcenia zawodowego

Opis stanu faktycznego

Zespół Szkół nr 34 im. Mieszka I powstał 1 września 2002 r.⁹ Obecnie w jego skład wchodzi: CXL Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Technikum Nr 30, Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 41, Szkoła Policealna Nr 36, Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 3 i Branżowa Szkoła II Stopnia Nr 1.

Branżowa szkoła I stopnia powstała 1 września 2017 r. w wyniku przekształcenia dotychczasowej Zasadniczej Szkoły Zawodowej, wchodzącej w skład Zespołu¹⁰.

Branżowa szkoła II stopnia została założona i włączona do Zespołu 1 września 2020 r.¹¹ (akta kontroli tom I str. 57-59, tom II str. 2-6)

1.1 Kierunki kształcenia

1.1.1 Branżowa Szkoła I stopnia

W BS I podstawowymi kierunkami kształcenia zawodowego były zawody: fryzjer (symbol cyfrowy zawodu¹² 514101) oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905)¹³. Dla pozostałych zawodów prowadzone były klasy wielozawodowe, do których uczęszczali uczniowie kształcący się w wybranych przez siebie zawodach.

⁷ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁸ Ze względu na fakt, że Szkołę Branżową II stopnia ukończyły dopiero dwa roczniki absolwentów, jak również z powodu znacznego zróżnicowania poziomu zdawalności w poszczególnych zawodach, ocena wyników egzaminów na tle średniej w województwie byłaby przedwczesna.

⁹ Na podstawie uchwały nr XLIII/497/02 Rady Powiatu Warszawskiego z dnia 17 kwietnia 2002 r. w sprawie wdrożenia reformy ustroju szkolnego szkół z siedzibą w Warszawie przy ul. Mieszka I 7;

¹⁰ Uchwała nr LIV/1329/2017 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 31 sierpnia 2017 r.

¹¹ Uchwała nr XXIX/851/2020 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z 23 kwietnia 2020 r. w sprawie Branżowej Szkoły II stopnia nr 1 w Warszawie, ul. P. Wysockiego 51 i włączenia jej do Zespołu Szkół nr 34 im. Mieszka I w Warszawie, ul. P. Wysockiego 51.

¹² Symbol cyfrowy zawodu ustalony w klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz. U. poz. 316, ze zm.).

¹³ Dalej: monter zabudowy.

Kształcenie praktyczne w zawodzie fryzjera realizowane było w Szkole lub w salonach fryzjerskich. Od roku szkolnego 2021/22 zajęcia praktyczne w klasie I realizowane były w Szkole, a w klasach II i III – w salonach fryzjerskich. Kształcenie praktyczne w zawodzie monter zabudowy realizowane było w Centrum Kształcenia Zawodowego nr 1 w Warszawie¹⁴ w specjalistycznych pracowniach i warsztatach. Kształcenie praktyczne w pozostałych zawodach, w ramach klas wielozawodowych, realizowane było na podstawie zawartych przez uczniów umów o pracę w celu przygotowania zawodowego¹⁵.

Kształcenie teoretyczne w zawodach fryzjera i monter zabudowy realizowane było w Szkole, a w innych zawodach – w klasach wielozawodowych na 4-tygodniowych turnusach dokształcania teoretycznego pracowników młodocianych w CKZ¹⁶ oraz w innych szkołach i ośrodkach kształcenia zawodowego¹⁷.

(akta kontroli tom I str. 15-42, 560-564)

W roku szkolnym 2017/2018 w BS I kształcono w 12 zawodach¹⁸. Łącznie naukę rozpoczęło 69 uczniów, z których promocję uzyskało 46 (36,7%), a promocji nie uzyskało 23 (33,3%). Żaden z uczniów nie zrezygnował z nauki. Najwięcej uczniów (46; 68,1%) kształciło się w zawodach: fryzjer (17; 24,6%), monter zabudowy (9; 13,0%), kucharz (11; 15,9%) i mechanik pojazdów samochodowych (9; 13,0%).

W roku szkolnym 2018/2019 kształcono w 13 zawodach, z tego w 12 nauczanych w poprzednim roku szkolnym i w jednym nowym: stolarz (symbol cyfrowy zawodu 752205). Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 152 uczniów, z których promocję uzyskało 105 (69,1%), promocji nie uzyskało 20 (13,2%), a z nauki zrezygnowało 27 (17,8%), w tym wszyscy (2) uczniowie zawodu stolarza. Najwięcej uczniów (102; 67,1%) kształciło się w zawodach: fryzjer (34; 22,4%), monter zabudowy (29; 19,1%), kucharz (25; 16,4%) i mechanik pojazdów samochodowych (14; 9,2%).

W roku szkolnym 2019/2020 kształcono w 19 zawodach, z tego w 13 nauczanych w poprzednim roku szkolnym i w sześciu nowych: lakiernik samochodowy (713203); kelner (513101); monter sieci i instalacji sanitarnych (712618); pracownik obsługi hotelowej (962907); drukarz (732201); tapicer (753402). Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 304 uczniów, z których promocję uzyskało 248 (81,6%), promocji nie uzyskało 35 (11,5%), a zrezygnowało z nauki 21 (6,9%), w tym wszyscy uczniowie kierunków: lakiernik samochodowy (1), stolarz (2) i tapicer (1). Najwięcej uczniów (243; 79,9%) kształciło się w zawodach: fryzjer (89; 29,3%), monter zabudowy (61; 20,1%), kucharz (25; 8,2%), cukiernik (23; 7,6%), mechanik pojazdów samochodowych (23; 7,6%) i sprzedawca (22; 7,2%).

W roku szkolnym 2020/2021 kształcono w 18 zawodach, z tego w 17 nauczanych w poprzednim roku szkolnym i w jednym nowym: ślusarz (722204). Nie kontynuowano nauczania w zawodach: drukarz (jeden uczeń ukończył naukę w poprzednim roku szkolnym) i tapicer (uczeń został przeniesiony do młodzieżowego ośrodka wychowawczego). Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 336 uczniów, z których promocję uzyskało 270 (80,4%), promocji nie uzyskało 35 (10,4%), a zrezygnowało z nauki 31 (9,2%). Najwięcej uczniów (258; 76,8%) kształciło się

¹⁴ Dalej także: CKZ.

¹⁵ Z tego względu w kontrolowanym okresie w zawodach: ślusarz, fotograf, blacharz samochodowy, drukarz, tapicer i pracownik obsługi hotelowej brak było ciągłości kształcenia.

¹⁶ W roku szkolnym 2022/2023 na podstawie umowy w sprawie praktycznej nauki zawodu organizowanej poza szkołą.

¹⁷ Kształcenie w klasach wielozawodowych w zawodach fryzjera i sprzedawcy odbywało się w Centrum Kształcenia Zawodowego nr 3, wchodzącego w skład Zespołu.

¹⁸ Tj.: 1) fryzjer (514101); 2) monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (712905); 3) elektromechanik pojazdów samochodowych (741203); 4) blacharz samochodowy (721306); 5) kucharz (512001); 6) cukiernik (751201); 7) mechanik pojazdów samochodowych (723103); 8) piekarz (751204); 9) elektryk (741103); 10) sprzedawca (522301); 11) fotograf (343101); 12) lakiernik (713201).

w zawodach: fryzjer (110; 32,7%), monter zabudowy (70; 20,8%), sprzedawca (28; 8,3%), cukiernik (25; 7,4%) i mechanik pojazdów samochodowych (25; 7,4%).

W roku szkolnym 2021/2022 kształcono w 16 zawodach, nauczanych w roku poprzednim. Nie kontynuowano nauczania w zawodach: lakiernik¹⁹ i fotograf (wszyscy uczniowie tych kierunków ukończyli szkołę w poprzednim roku szkolnym). Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 355 uczniów, z których promocję uzyskało 271 (76,3%), promocji nie uzyskało 38 (10,7%), a zrezygnowało z nauki 46 (13,0%). Najwięcej uczniów (284; 80,0%) kształciło się w zawodach: fryzjer (117; 33,0%), monter zabudowy (77; 21,7%), sprzedawca (33; 9,3%), mechanik pojazdów samochodowych (32; 9,0%) i cukiernik (25; 7,0%).

W roku szkolnym 2022/2023 kształcono w 16 zawodach, nauczanych w roku poprzednim. Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 309 uczniów, z których promocję uzyskało 226 (73,1%), promocji nie uzyskało 46 (14,9%), w tym jedyny uczeń kierunku ślusarz, a zrezygnowało z nauki 37 (12,0%), w tym jedyny uczeń kierunku blacharz samochodowy. Najwięcej uczniów (244; 79,0%) rozpoczęło kształcenie w kierunkach: fryzjer (89; 28,8%), monter zabudowy (68; 22,0%), mechanik pojazdów samochodowych (37; 12,0%), sprzedawca (27; 8,7%) i cukiernik (23; 7,4%).

W roku szkolnym 2023/2024 rozpoczęło kształcenie w 15 zawodach, w tym w 14 nauczanych w roku poprzednim i w jednym nowym: operator obrabiarek skrawających (722307). Nie kontynuowano nauczania w zawodach: ślusarz (jedyny uczeń trzeciej klasy nie uzyskał promocji i zrezygnował z nauki) i pracownik obsługi hotelowej (jedyny uczeń ukończył szkołę w poprzednim roku szkolnym). Łącznie naukę rozpoczęło lub kontynuowało 342 uczniów, z których najwięcej (243; 71%) kształciło się w zawodach: fryzjer (103; 30,1%), monter zabudowy (65; 19,0%), sprzedawca (39; 11,4%) i mechanik pojazdów samochodowych (36; 10,5%).

Łącznie od chwili utworzenia BS I ukończyło 256 uczniów, a zrezygnowało z nauki 162 uczniów.

(akta kontroli tom I str. 20-26, 431-432, 541-543)

Dyrektor wyjaśnił, iż najczęstsze przyczyny zaprzestania przez uczniów nauki w szkole to skreślenie z listy uczniów pełnoletnich, którzy zaprzestali uczęszczania do szkoły; podjęcie pracy przez ucznia i przeniesienia do szkoły dla dorosłych (nauka zaoczna), zmiana szkoły, realizacja obowiązku nauki poprzez przygotowanie zawodowe u pracodawcy, umieszczenie ucznia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, skreślenie ucznia na wniosek rodzica i zmiana miejsca zamieszkania ucznia.

(akta kontroli tom I str. 559)

W kontrolowanym okresie BS I zaprzestała kształcenia w trzech zawodach: drukarz, tapicer, fotograf, co wynikało z braku uczniów zainteresowanych nauką tych zawodów. Dyrektor wyjaśnił, że jedną z przyczyn jest konieczność wyjazdów uczniów na turnusy teoretycznego doksztalcania młodocianych daleko od miejsca zamieszkania (np. fotograf – Olkusz, tapicer – Zielona Góra).

Absolwenci BS I w niektórych zawodach mogli kontynuować naukę w branżowej szkole II stopnia wchodzącej w skład Zespołu.

(akta kontroli tom I str. 20-26, 431-432)

1.1.2 Branżowa Szkoła II stopnia

Branżowa szkoła II stopnia od początku funkcjonowania, tj. od roku szkolnego 2020/2021 kształciła w pięciu zawodach: technik handlowiec (522305); technik usług fryzjerskich (514105); technik pojazdów samochodów (311513); technik żywienia i usług gastronomicznych (343404) i technik technologii żywności (314403). Utworzenie tych kierunków uzyskało pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Rynku

¹⁹ Od 1 września 2019 r. zawód „lakiernik” został zastąpiony zawodem „lakiernik samochodowy”.

Pracy Województwa Mazowieckiego²⁰. Dyrektor wyjaśnił, że nie rozpoczęto kształcenia w pozostałych kierunkach²¹ pozytywnie zaopiniowanych przez WRRP, ponieważ kierunki kształcenia w poszczególnych latach uzależnione są od planu naboru na kwalifikacyjne kursy zawodowe, których wykaz ogłasza Biuro Edukacji Urzędu m.st. Warszawy w lutym danego roku. Nabór do BS II organizuje się tylko na takie kierunki, w których jest możliwość zorganizowania kształcenia na kursach kształcenia zawodowego w danym zawodzie. W niektórych zawodach nie było możliwości zorganizowania kursów kształcenia zawodowego również ze względu na zbyt małą liczbę absolwentów BS I w danym zawodzie, podczas gdy minimalna liczba słuchaczy kursu wynosi 20.

Zgodnie z art. 109 ust. 2a ustawy z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe²² w branżowej szkole II stopnia obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie, w tym praktyczna nauka zawodu, są prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego. Zgodnie z § 14 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli²³ w branżowej szkole II stopnia zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie prowadzone w ramach kwalifikacyjnego kursu zawodowego mogą być realizowane w innych jednostkach organizacyjnych uprawnionych do prowadzenia takich kursów. W kontrolowanym okresie wszystkie kursy realizowane były poza BS II: w CKZ w zawodzie technika robót wykończeniowych w budownictwie, w Zespole Szkół Licealnych i Samochodowych nr 2 w Warszawie w zawodzie technika pojazdów samochodowych, w Zespole Szkół Fototechnicznych w Warszawie w zawodzie technika fotografii i multimediów, w Zespole Szkół Spożywczo-Gastronomicznych w Warszawie w zawodach technika technologii żywności oraz technika żywienia i usług gastronomicznych oraz w Centrum Kształcenia Zawodowego nr 3 w Warszawie²⁴ w zawodach technika usług fryzjerskich i technika handlowca.

W I semestrze roku szkolnego 2020/2021 naukę w pięciu zawodach rozpoczęło 71 słuchaczy, z których 39 (54,9%) uzyskało promocję na następny semestr, 28 (39,4%) nie uzyskało promocji, a 4 (5,6%) zrezygnowało z nauki. W każdym z pięciu zawodów naukę podjęło od 11 do 19 słuchaczy. W II semestrze naukę kontynuowało 39 słuchaczy, z których 35 (89,7%) uzyskało promocję do następnej klasy, 4 (10,3%) nie uzyskało promocji, a żaden nie zrezygnował z nauki. Najwięcej słuchaczy kontynuowało naukę w kierunkach 1314403 (16; 41%) i 311513 (11; 28,2%).

W roku szkolnym 2021/2022 zwiększono liczbę kierunków kształcenia do siedmiu, tj. o zawody: technik fotografii i multimediów (343105) i technik robót wykończeniowych (311219), pozytywnie zaopiniowane przez WRRP w roku 2020. W I semestrze roku szkolnego 2021/2022 naukę rozpoczęło lub kontynuowało 130 słuchaczy, najwięcej w zawodach 314403 (39; 30%) i 343404 (26; 20%). 86 słuchaczy (66,2%) uzyskało promocję, 42 (32,3%) nie uzyskało promocji, a 2 (1,5%) zrezygnowało z nauki. W II semestrze naukę kontynuowało 86 słuchaczy, najwięcej w zawodach 314403 (26; 30,2%), 514105 (18; 20,9%) i 311513 (18; 20,9%). 75 słuchaczy (87,2%) uzyskało promocję do następnej klasy, 9 (10,5%) nie uzyskało promocji, a 2 (2,3%) zrezygnowało z nauki.

W roku szkolnym 2022/2023 kształcono w siedmiu tych samych zawodach, co w roku poprzednim. W I semestrze naukę rozpoczęło lub kontynuowało 223 słuchaczy, najwięcej w zawodach 314403 (58; 26%) i 514105 (52; 23,3%). 147 słuchaczy (66%)

²⁰ Dalej: WRRP.

²¹ Szkoła uzyskała pozytywną opinię o utworzeniu również kierunków: technik budownictwa (311204), technik elektryk (311303), technik fotografii i multimediów (343105), technik hotelarstwa (422402), technik inżynierii sanitarnej (311218), technik mechanik (311504), technik technologii drewna (311922), technik usług kelnerskich (513102).

²² t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 900, ze zm. Dalej: Prawo oświatowe.

²³ Dz.U. poz. 502, ze zm.

²⁴ wchodzącego w skład Zespołu.

uzyskało promocję, 67 nie uzyskało promocji (30%), a 9 (4%) zrezygnowało z nauki. W II semestrze naukę kontynuowało 149 słuchaczy, najwięcej w zawodach 314403 (40; 26,9%) i 514105 (34; 22,8%). 124 słuchaczy (83,2%) uzyskało promocję do następnej klasy, 21 (14,1%) nie uzyskało promocji, a 4 (2,7%) zrezygnowało z nauki.

W roku szkolnym 2023/2024 w siedmiu tych samych zawodach, co w roku poprzednim, naukę rozpoczęło lub kontynuowało 208 uczniów, najwięcej w zawodach 514105 (51; 24,5%) i 314403 (48; 23,1%).

W kontrolowanym okresie BS II ukończyło 63 słuchaczy, a 21 zrezygnowało z nauki.

W kontrolowanym okresie nie wystąpiły przypadki rezygnacji z nauczania zawodów, na które prowadzono nabór w ramach klasy pierwszej.

Dyrektor wyjaśnił, iż najczęstsze przyczyny zaprzestania przez uczniów nauki, to trudności z pogodzeniem nauki z pracą w weekendy, trudności z dojazdem do szkoły oraz jedynie formalne rozpoczęcie nauki wyłącznie w celu uzyskania statusu słuchacza do czasu skreślenia z wyniku absencji.

(akta kontroli tom I str. 15-19, 24-26, 541-545, tom II str. 309-310)

1.2 Liczba nauczycieli

1.2.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Liczba nauczycieli wzrosła z 18 w roku szkolnym 2017/2018 do 32 w roku szkolnym 2023/2024, w tym liczba nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych z sześciu do 12, a praktycznej nauki zawodu z zera do dwóch.

W latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 wystąpiły wakaty w wymiarze od 0,06 do 0,11 etatu (tj. od 1 do 2 godzin tygodniowo) na stanowiskach nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych (język angielski zawodowy) – przydzielano zastępstwa nauczycielom języka angielskiego. Na stanowiskach nauczycieli praktycznej nauki zawodu w BS I wystąpił wakat w wymiarze 0,6 etatu (12 godz. tygodniowo) w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 na stanowisku nauczyciela zajęć praktycznych w zawodzie fryzjera – zajęcia realizowano w salonach fryzjerskich. Dyrektor wyjaśnił, że wakaty te były utrzymywane w arkuszu organizacji szkoły w celu zabezpieczenia środków finansowych na wypadek konieczności realizacji zajęć praktycznych w szkole.

W kontrolowanym okresie według stanu na 31 grudnia danego roku najwięcej nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych należało do grupy osób w wieku od 30 do 50 lat: od 66,7% (8 osób) w roku 2019 do 81,8% (9 osób) w roku 2022. Dwóch nauczycieli liczyło pomiędzy 50 a 60 lat. Nie było nauczycieli powyżej 60 lat.

W latach szkolnych 2018/2019-2022/2023 na emeryturę przeszło dwoje nauczycieli, w tym jeden nauczyciel teoretycznych przedmiotów zawodowych. Nie wznowiono stosunku pracy z 10 nauczycielami, w tym z jednym nauczycielem teoretycznych przedmiotów zawodowych i jednym praktycznej nauki zawodu. Nie rozwiązano stosunku pracy z żadnym nauczycielem. Z pracy odeszło 12 nauczycieli, w tym jeden teoretycznych przedmiotów zawodowych i jeden praktycznej nauki zawodu. Żaden nauczyciel nie korzystał z urlopu dla poratowania zdrowia. Przyjęto do pracy 22 nauczycieli, w tym troje teoretycznych przedmiotów zawodowych i dwoje praktycznej nauki zawodu, w tym jednego nauczyciela (praktyczna nauka zawodu), który w tym samym roku szkolnym (2021/2022) przeszedł wcześniej na emeryturę. Nie wystąpiły przypadki zatrudniania nauczycieli pobierających nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

W latach 2019-2023 nie wystąpiły przypadki rezygnacji z prowadzenia zajęć lub zastępstw na naukę innego przedmiotu ze względu na braki kadrowe.

(akta kontroli tom I str. 27-50, 431-440)

1.2.2 Branżowa Szkoła II stopnia

W BS II prowadzono wyłącznie naukę przedmiotów ogólnych, natomiast teoretyczna i praktyczna nauka zawodu realizowana była poza BS II na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, w związku z czym nie zatrudniano nauczycieli przedmiotów zawodowych.
(akta kontroli tom I str. 15-50, 560-564)

1.3 Kwalifikacje nauczycieli

1.3.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Szczegółowym badaniem objęto kwalifikacje zawodowe wszystkich 10 nauczycieli teoretycznych i praktycznych przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2022/2023. Wszyscy nauczyciele spełniali wymagania określone w § 3 ust. 2 i § 6 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli²⁵.

(akta kontroli tom I str. 43-48)

1.3.2 Branżowa Szkoła II stopnia

W BS II nie byli zatrudnieni nauczyciele przedmiotów zawodowych.

(akta kontroli tom I str. 15-50)

1.4 Kształcenie i doskonalenie zawodowe nauczycieli

Zgodnie z art. 70c ust. 1-2 Karty nauczyciela²⁶, nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. Od 27 maja 2022 r. okres ten został wydłużony do 4 lat²⁷. Obowiązek ten nie dotyczy m.in. nauczycieli prowadzących działalność gospodarczą związaną z nauczaniem zawodu lub zatrudnionych u pracodawców na stanowiskach związanych z nauczaniem zawodu oraz nauczycieli języka obcego zawodowego.

1.4.1 Branżowa Szkoła I stopnia

W kontrolowanym okresie szkolenia branżowe były uwzględniane w planach wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli, przyjmowanych w drodze uchwały przez Radę Pedagogiczną, bez podziału na nauczycieli przedmiotów zawodowych i ogólnokształcących. Rodzaj i formę szkolenia wskazywali we wnioskach nauczyciele przedmiotów zawodowych. W latach 2019-2023 (I połowa) dziewięcioro nauczycieli przedmiotów zawodowych odbyło łącznie 31 szkoleń branżowych. Wszystkie wnioski nauczycieli przedmiotów zawodowych o skierowanie na szkolenie branżowe zostały uwzględnione. Szkolenia były przeprowadzane bezkosztowo – w ramach współpracy z przedsiębiorcami organizującymi szkolenia.

Szczegółowym badaniem objęto realizację obowiązku szkoleń branżowych przez wszystkich 10 nauczycieli przedmiotów zawodowych w roku szkolnym 2022/2023. Obowiązek uczestnictwa w szkoleniach branżowych zrealizowało czworo nauczycieli teoretycznych przedmiotów zawodowych, troje nauczycieli było zwolnionych z obowiązku realizacji szkoleń branżowych ze względu na prowadzenie działalności gospodarczej lub zatrudnienie związane z nauczaniem zawodu, dwoje nauczycieli języka angielskiego zawodowego było zwolnionych z tego obowiązku na mocy art. 70c ust. 2 pkt 4 Karty nauczyciela. Szkolenia branżowego nie odbył nauczyciel kompetencji personalnych i społecznych.

(akta kontroli tom I str. 15-50, 431-440, 548-551)

²⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.

²⁶ t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 984, 1234, 1586, 1672, 2005

²⁷ Na podstawie art. 143a ustawy Prawo oświatowe, wprowadzonego przez art. 8 pkt 6 ustawy z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2022 r., poz. 1116).

1.4.2 Branżowa Szkoła II stopnia

W BS II nie byli zatrudnieni nauczyciele przedmiotów zawodowych.

(akta kontroli tom I str. 15-50)

1.5 Bezpieczeństwo korzystania z obiektów Szkoły

Zgodnie z § 3 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Edukacji i Sportu z 31 grudnia 2002 r. *w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach*²⁸ dyrektor, co najmniej raz w roku, dokonuje kontroli zapewniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, a z ustaleń kontroli sporządza się protokół.

W latach 2019-2023 raz w roku Dyrektor przeprowadzał kontrole pod względem spełniania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Zespołu, z czego sporządzono protokoły. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości oraz nie sformułowano zaleceń. Kopie ww. pięciu protokołów kontroli zostały przekazane do organu prowadzącego, tj. m.st. Warszawy, nie później niż w ciągu tygodnia od przeprowadzenia kontroli.

Oględziny obiektów szkoły, w tym pracowni zajęć praktycznych, nie wykazały, aby niespełnione były warunki określone w ww. rozporządzeniu.

(akta kontroli tom I str. 414-421)

Zgodnie z § 21 ww. rozporządzenia, wszyscy pracownicy szkoły podlegają szkoleniu z zakresu udzielania pierwszej pomocy. Wszystkich 38 pracowników BS I i 12 pracowników BS II zatrudnionych na 30 września 2023 r. posiadało zaświadczenie o ukończeniu przeszkolenia z zakresu udzielania pierwszej pomocy w ciągu ostatnich czterech lat, przy czym 35 wzięło udział w przeszkoleniu w I połowie 2023 r.

(akta kontroli tom I str. 36-37)

W roku szkolnym 2022/2023 uczniowie zawarli z pracodawcami 141 umów o pracę w celu przygotowania zawodowego w 14 różnych zawodach. W badanej próbie (po jednej umowie w każdym zawodzie) wszystkie umowy zawierały zapisy zobowiązujące ucznia do przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, a pracodawcę – do zaopatrzenia ucznia w przewidziany na danym stanowisku sprzęt ochrony osobistej, odzież ochronną i odzież roboczą oraz stosowania przepisów o ochronie pracy i zdrowia młodocianych pracowników.

(akta kontroli tom I str. 34-35, 262-335)

1.6 Warunki lokalowe

W Szkole funkcjonowały dwie pracownie zajęć praktycznych i jedna pracownia teoretycznej nauki zawodu fryzjera (514101) oraz pracownia przedmiotów teoretycznych w zawodzie montera zabudowy (712905). Pracownie te były wyposażone w pomoce naukowe określone w załączniku nr 9 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 16 maja 2019 r. *w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego*²⁹ dla nauczania tych zawodów, umożliwiające realizację podstawy programowej.

(akta kontroli tom I str. 15-19, 418-421)

1.7 Baza szkolna przedmiotów zawodowych

W latach 2019-2023 (do 30 września) dokonano zakupów na potrzeby bazy dydaktycznej na kwotę 142,4 tys. zł, tj. materiałów i sprzętu fryzjerskiego, wyposażenia pracowni fryzjerskich, monitorów interaktywnych do pracowni fryzjerskiej i budowlanej oraz pakietu ekspozycyjnego do pracowni budowlanej. Wszystkie zidentyfikowane potrzeby w zakresie bazy dydaktycznej, zgłoszone

²⁸ Dz.U. z 2020 r. poz. 1604; dalej: rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny.

²⁹ Dz. U. poz. 991, ze zm.

do organu prowadzącego, zostały zaspokojone. Dyrektor wyjaśnił, że potrzeby te były identyfikowane na podstawie informacji przekazywanych przez nauczycieli pracowni przedmiotowych oraz wymagań co do wyposażenia pracowni, określonych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną.

(akta kontrolni tom I str. 51, 568)

Stwierdzone
nieprawidłowości

Zgodnie z art. 70c ust. 1-2 Karty nauczyciela nauczyciele teoretycznych przedmiotów zawodowych i nauczyciele praktycznej nauki zawodu zatrudnieni w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe są obowiązani doskonalić umiejętności i kwalifikacje zawodowe potrzebne do wykonywania pracy poprzez uczestniczenie w szkoleniach branżowych realizowanych w trzyletnich cyklach, w łącznym wymiarze 40 godzin w cyklu. Od 27 maja 2022 r. okres ten został wydłużony do 4 lat. Zgodnie z art. 70c ust. 4-5 Karty nauczyciela szkolenie branżowe organizuje dyrektor szkoły, kierując nauczyciela na to szkolenie z inicjatywy własnej lub na wniosek nauczyciela. W okresie od 1 stycznia 2019 do 22 października 2023 r., Dyrektor nie zapewnił realizacji obowiązku szkolenia branżowego przez nauczyciela BS I prowadzącego przedmiot „kompetencje personalne i społeczne” w roku szkolnym 2019/2020 i „komunikacja społeczna i interpersonalna” w latach szkolnych 2021/2022-2022/2023.

Dyrektor wyjaśnił, że brak organizacji szkolenia branżowego dla tego nauczyciela wynikał z przeoczenia spowodowanego faktem, że w roku 2020/2021 nie prowadził on zajęć z przedmiotu zawodowego, a w konsekwencji błędnie liczono początek okresu obowiązkowego cyklu szkoleń dopiero od roku szkolnego 2021/2022. W okresie od 23 października do 17 listopada 2023 r. nauczyciel ten odbył szkolenie branżowe.

(akta kontroli tom I str. 15-50, 431-440, 548-551, t. II str. 388-389)

Ocena częściowa
kontrolowanej
działalności

Dyrektor zapewnił prawidłowe warunki kształcenia zawodowego, w szczególności wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną, bezpieczne warunki w obiektach Szkoły i wyposażenie pracowni zawodowych.

OBSZAR

2. Realizacja procesu kształcenia

Opis stanu
faktycznego

2.1 Dostosowanie oferty Szkoły do potrzeb rynku pracy

2.1.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Przesłankami wyboru kierunków nauczania były m.in.:

- wieloletnie doświadczenie Szkoły w nauczaniu w zawodach fryzjera od 2008 r. i monterza zabudowy³⁰ od 2012 r. (wcześniej „technologów robót wykończeniowych w budownictwie” – od 2008 r.) oraz w klasach wielozawodowych od 1991 r.;
- zapotrzebowanie na rynku pracy;
- zainteresowanie absolwentów szkół podstawowych poszczególnymi zawodami;
- kadra pedagogiczna i baza dydaktyczna Szkoły.

W latach 2019-2023 nauczane zawody (oprócz zawodów: fotografa³¹, drukarza, lakiernika, pracownika obsługi hotelowej³² i operatora obrabiarek skrawających³³) znajdowały się w publikowanych na podstawie art. 46b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe prognozach zawodów, dla których ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, prognozowane jest zapotrzebowanie (istotne lub umiarkowane) na pracowników w województwie mazowieckim, a w zawodzie ślusarza i elektryka również na krajowym rynku pracy.

³⁰ Pozytywna opinia Rady Zatrudnienia m.st. Warszawy 17 lutego 2012 r. i WRRP z 27 2023 r. o zasadności kształcenia w tych zawodach.

³¹ W roku 2019.

³² W latach 2019-2020 i 2023.

³³ Zawód nauczany w roku szkolnym 2023/2024.

Opinie o jakości kształcenia Szkoła uzyskiwała podczas rozmów z pracodawcami, u których uczniowie odbywają praktyczną naukę zawodu. Dyrektor wyjaśnił, że pracodawcy chętnie zatrudniali absolwentów, którzy wcześniej uczyli się u nich zawodu.

Szkoła współpracowała m.in. z: Ochotniczymi Hufcami Pracy i Cechem Rzemiosł Różnych w pośrednictwie pomiędzy pracodawcami a uczniami przy zawieraniu umów o pracę w celu przygotowania zawodowego; Izłą Rzemieślniczą przy organizacji egzaminów czeladniczych; producentami i dystrybutorami materiałów i narzędzi budowlanych przy pozyskiwaniu pomocy dydaktycznych oraz szkoleniu uczniów i nauczycieli; firmą szkoleniową w zakresie szkolenia uczniów w zawodzie fryzjera; zakładami pracy w organizacji praktycznej nauki zawodu.

W celu śledzenia losów absolwentów na rynku pracy Szkoła w latach szkolnych 2019/2020 i 2020/2021 wzięła udział w przedsięwzięciu pod nazwą „Monitorowanie losów absolwentów szkół zawodowych”, realizowanym przez instytucję badawczą. Dyrektor wyjaśnił, że udział zbyt małej liczby respondentów uniemożliwił uzyskanie miarodajnych wyników, natomiast z rozmów z absolwentami kontynuującymi naukę w BS II lub liceum ogólnokształcącym dla dorosłych wynika, że ok. 90% podjęło pracę, ale tylko ok. 40% w zawodzie wyuczonym.

(akta kontroli tom I str. 15-42)

2.1.2 Branżowa Szkoła II stopnia

W latach 2020-2023 wszystkie nauczane zawody znajdowały się w publikowanych na podstawie art. 46b ust. 1 ustawy Prawo oświatowe prognozach zawodów, dla których ze względu na znaczenie dla rozwoju państwa, prognozowane jest zapotrzebowanie na pracowników w województwie mazowieckim, przy czym przez cały ten okres zapotrzebowanie w zawodach: technik robót wykończeniowych w budownictwie i technik pojazdów samochodowych było istotne, w zawodzie technika usług fryzjerskich było umiarkowane, w zawodach: technik technologii żywności oraz technik żywienia i usług gastronomicznych w roku 2020 zapotrzebowanie było istotne, a w pozostałych latach umiarkowane, natomiast w zawodach: technik handlowiec oraz technik fotografii i multimediiów w roku 2020 było umiarkowane, a w pozostałych latach istotne.

Przesłankami wyboru kierunków nauczania były m.in.: liczba absolwentów branżowych szkół I stopnia w danym zawodzie w Warszawie i powiatach ościennych, możliwość zorganizowania kursów kwalifikacyjnych w danym zawodzie, prognozy zapotrzebowania na pracowników w zawodach szkolnictwa branżowego na rynku pracy.

Dyrektor wyjaśnił, że dotychczas nie śledzono losów absolwentów; pierwszy ich rocznik ukończył szkołę dopiero w 2022 roku.

(akta kontroli tom I str. 15-42)

2.2 Szkolne programy nauczania

Zgodnie z art. 22a ust. 3-7 ustawy o systemie oświaty³⁴ nauczyciel lub zespół nauczycieli prowadzących kształcenie zawodowe w danym zawodzie przedstawia program nauczania dyrektorowi szkoły, który po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej dopuszcza program do użytku. Szczegółowym badaniem objęto procedurę opiniowania programów nauczania przedmiotów zawodowych, w których Szkoła kształciła w roku szkolnym 2022/2023.

2.2.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Uchwałą nr 34/2018/19 z 30 sierpnia 2019 r. Rada Pedagogiczna Szkoły pozytywnie zaopiniowała przedstawione przez nauczycieli zawodów programy nauczania w zawodach fryzjera i monterza zabudowy, oparte na programach opracowanych

³⁴ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z 2023 r. poz. 1234, 2005.

w Ośrodku Rozwoju Edukacji³⁵, a także postanowiła, że program zajęć praktycznych w poszczególnych zawodach klas wielozawodowych (tj. nauczanych w całości poza Szkołą) będzie realizowany w oparciu o programy nauczania opracowane przez ORE. Dyrektor wyjaśnił, że program zajęć teoretycznych w klasach wielozawodowych realizowany był poza Szkołą (tj. przez CKZ i inne szkoły) na podstawie programów nauczania zaopiniowanych przez ich Rady Pedagogiczne.

(akta kontroli tom I str. 150-160, 431-440)

2.2.2 Branżowa Szkoła II stopnia

Uchwałą nr 39/2021/22 z 31 sierpnia 2022 r. Rada Pedagogiczna Szkoły pozytywnie zaopiniowała programy nauczania w zawodach: technik usług fryzjerskich (FRK.03), technik handlowiec (HAN.02), technik pojazdów samochodowych (MOT.06), technik technologii żywności (SPC.07), technik żywienia i usług gastronomicznych (HGT.12), technik robót wykończeniowych w budownictwie (BUD.25) oraz technik fotografii i multimediiów (AUD.05).

(akta kontroli tom II str. 123-124, 141-308)

2.3 Realizacja ramowego planu nauczania

Minimalna liczba godzin kształcenia zawodowego dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie została określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego³⁶. Zgodnie z § 4 ust. 10 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu³⁷ wymiar godzin zajęć praktycznych i praktyk zawodowych określa program nauczania danego zawodu, dopuszczony do stosowania przez dyrektora szkoły.

2.3.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Szczegółowym badaniem pod kątem realizacji minimalnego wymiaru zajęć określonych w ramowych planach nauczania i podstawie programowej kształcenia zawodowego objęto wszystkie zajęcia teoretycznej i praktycznej nauki zawodu w roku szkolnym 2022/2023 realizowane w części lub w całości w BS I, tj. w trzech oddziałach kształcących w zawodzie fryzjera i w trzech oddziałach kształcących w zawodzie monter zabudowy. Minimalny wymiar zajęć w badanej próbie został zrealizowany.

(akta kontroli tom I str. 336-413, 422-427, 431-444)

2.3.2 Branżowa Szkoła II stopnia

Teoretyczna i praktyczna nauka zawodu realizowana była poza BS II, na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Umowy (porozumienia) z podmiotami realizującymi kursy określały terminy zajęć i program nauczania. Ustalony w przyjętych programach nauczania i arkuszach organizacji Szkoły wymiar godzin przedmiotów zawodowych był zgodny z rozporządzeniem w sprawie podstaw programowych. Dyrektor wyjaśnił, że nadzór nad prawidłowością realizacji programu nauczania sprawuje dyrektor podmiotu organizującego kursy kwalifikacyjne i właściwy kurator oświaty, zatwierdzający arkusz organizacji tego podmiotu, natomiast uczniowie otrzymują zaświadczenie o ukończeniu kursu, wyszczególniające przedmioty nauczania, liczbę godzin i oceny.

(akta kontroli tom I str. 15-19, 431-440, tom II str. 107-124, 141-307)

Dyrektor pismem z 3 czerwca 2022 r., skierowanym do Dyrektora Departamentu Strategii, Kwalifikacji i Kształcenia Zawodowego Ministerstwa Edukacji i Nauki, zwrócił uwagę na kolizję obowiązujących regulacji dotyczących klasyfikacji i podsumowania

³⁵ Publiczna placówka doskonalenia nauczycieli o zasięgu ogólnokrajowym działająca w formie jednostki budżetowej, którego organem prowadzącym jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania: Dalej: ORE.

³⁶ Dalej: rozporządzenie w sprawie podstaw programowych.

³⁷ Dz.U. 2019 poz. 391.

osiągnięć edukacyjnych uczniów szkół branżowych II stopnia, m.in. art. 44v ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty³⁸, § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych³⁹ i § 30 ust. 2-3 i 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych⁴⁰. W obowiązującym stanie prawnym uczniowie tej samej szkoły branżowej II stopnia podlegają dwóm różnym reżimom, w zależności od tego, czy kształcenie zawodowe odbywają na kursach kwalifikacyjnych realizowanych bezpośrednio w szkole, czy w innych jednostkach prowadzących kursy. W pierwszym przypadku słuchacze podlegają ocenie po każdym semestrze danego przedmiotu, w drugim – tylko po zakończeniu całego kursu kształcenia zawodowego. Dyrektor zaproponował zmianę w obowiązujących przepisach, polegającą na wykreśleniu w § 30 ust. 2 i 3 rozporządzenia z 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania słów „branżowej szkole II stopnia” i stosowną zmianę wzoru zaświadczenia o ukończeniu kursu kwalifikacyjnego, określonego w załączniku nr 1 do rozporządzenia z 19 marca 2019 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych. Do zakończenia kontroli postulowane zmiany nie zostały wprowadzone.

(akta kontroli tom II str. 129-140)

2.4 Doradztwo zawodowe

Zgodnie z § 4 ust. 1-4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego⁴¹ dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, do 30 września zatwierdza na dany rok szkolny program realizacji doradztwa zawodowego, opracowany przez doradcę zawodowego albo innego nauczyciela odpowiedzialnego za realizację doradztwa zawodowego w szkole, określający m.in. działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym tematykę działań, oddziały, których dotyczą działania, metody i formy realizacji działań, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach, terminy realizacji działań, osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań; podmioty, z którymi szkoła współpracuje przy realizacji działań – z uwzględnieniem potrzeb uczniów, słuchaczy i rodziców oraz lokalnych lub regionalnych działań związanych z doradztwem zawodowym.

Programy realizacji doradztwa zawodowego przyjęte na lata szkolne objęte kontrolą zostały sporządzone przez nauczyciela doradztwa zawodowego, zawierały treści programowe i określały działania związane z realizacją doradztwa zawodowego, w tym tematykę działań oraz metody, formy i terminy realizacji, a także wskazanie osób odpowiedzialnych za realizację programu. Programy były sporządzane łącznie dla wszystkich rodzajów szkół wchodzących w skład Zespołu.

W roku szkolnym 2022/2023 działania związane z doradztwem zawodowym polegały m.in. na organizacji wycieczek tematycznych (wystawy i targi branżowe), prowadzeniu zajęć z doradztwa zawodowego w klasach trzecich BS I, indywidualnych poradach i konsultacjach dla uczniów i rodziców oraz współpracy z CKZ, koordynatorem doradztwa zawodowego dla dzielnicy Targówek, ORE, Warszawskim Systemem Doradztwa Zawodowego⁴² i firmami z branży architektoniczno-budowlanej.

(akta kontroli tom I str. 81-149)

³⁸ Dz. U. z 2022 r., poz. 2230.

³⁹ Dz.U. 2019 poz. 652. Od 11 października § 11 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 6 października 2023 r. (Dz. U. poz. 2175).

⁴⁰ Dz.U. 2019 poz. 373 ze zm.

⁴¹ Dz.U. 2019 poz. 325.

⁴² Serwis internetowy m.st. Warszawy zawierający aktualności w dziedzinie edukacji.

2.5 Przygotowanie do nabycia dodatkowych uprawnień i kwalifikacji

2.5.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Załącznik nr 33 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego przewiduje możliwość uzyskania w zawodzie fryzjera dodatkowych umiejętności w zakresie: elementów trychologii, elementów wizażu, podstaw barberstwa, podstaw charakteryzacji, stylizacji kołosa, wykonywania i pielęgnacji tressów oraz zagęszczania i przedłużania włosów. Załącznik nie przewiduje dodatkowych umiejętności w zawodzie monterza zabudowy,

Szkoła nie oferowała uczniom przygotowania do nabycia dodatkowych uprawnień zawodowych w zakresie wybranych zawodów, dodatkowych umiejętności zawodowych lub kwalifikacji rynkowych.

Dyrektor wyjaśnił, że: *Wybór umiejętności dodatkowych uzależniony jest od organizacji pracy szkoły, potrzeb uczniów i rynku pracy. W związku z ograniczoną liczbą godzin, szkoła mogłaby zaproponować realizację zajęć tylko z jednych dodatkowych umiejętności. Uczniowie zajęcia praktyczne w klasie drugiej i trzeciej realizują w salonach fryzjerskich. Po rozmowach z uczniami i pracodawcami, wspólnie doszliśmy do wniosku, że ze względu na zainteresowania i predyspozycje uczniów, specyfikę salonów fryzjerskich lepszym rozwiązaniem jest przeznaczenie większej ilości godzin na zajęcia praktyczne. W salonach fryzjerskich uczniowie mogą w rzeczywistych warunkach pracy zdobyć większe umiejętności i doświadczenie. Właściciele salonów fryzjerskich organizują dla swoich pracowników oraz uczniów różne specjalistyczne szkolenia, dzięki którym uczniowie mogą nabyć dodatkowe umiejętności, poznać nowe techniki i technologie. Jeżeli pracodawcy, uczniowie lub rodzice będą sygnalizowali konieczność organizacji w szkole zajęć, to szkoła może zorganizować zajęcia z dodatkowych umiejętności: podstaw barberstwa lub elementów wizażu i stylizacji.*

(akta kontroli tom I str. 27-42, 548-549, 431-440)

2.5.2 Branżowa Szkoła II stopnia

Teoretyczne i praktyczne szkolenie zawodowe realizowane było przez inne podmioty, które nie oferowały słuchaczom BS II możliwości uzyskania dodatkowych uprawnień i kwalifikacji.

(akta kontroli tom I str. 27-42, 431-440)

2.6 Organizacja nauki zawodu

2.6.1 Branżowa Szkoła I stopnia

Zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu, praktyczna nauka zawodu organizowana jest w formie zajęć praktycznych, w celu opanowania przez uczniów i młodocianych umiejętności zawodowych niezbędnych do podjęcia pracy w danym zawodzie, a w przypadku zajęć praktycznych odbywanych u pracodawców – również w celu zastosowania i pogłębienia zdobytej wiedzy i umiejętności zawodowych w rzeczywistych warunkach pracy. Zgodnie z § 4 ust. 4 ww. rozporządzenia zajęcia praktyczne u pracodawców odbywają się na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego, zawartej między młodocianym a pracodawcą albo umowy o praktyczną naukę zawodu, zawartej między dyrektorem szkoły a pracodawcą przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu.

Zajęcia praktyczne w zawodzie fryzjera prowadzone były w Szkole, w zawodzie monterza zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie – na podstawie umowy z CKZ, a w pozostałych zawodach – na podstawie indywidualnych umów o pracę

w celu przygotowania zawodowego, zawieranych pomiędzy uczniami a pracodawcami. Łącznie w latach szkolnych 2019/2020-2023/2024 uczniowie zawarli 535 umów o pracę w celu przygotowania zawodowego w 17 zawodach⁴³.

Nadzór nad prawidłowością realizacji praktycznej nauki zawodu w tym okresie sprawowali przede wszystkim kierownicy szkolenia praktycznego, którzy utrzymywali bieżący kontakt z pracodawcami, weryfikowali w zakładach pracy m.in. warunki bhp i realizację programu nauczania, sprawdzali dzienniczki zajęć praktycznych uczniów oraz sporządzali sprawozdania za dany rok szkolny lub semestr.

(akta kontroli tom I str. 15-42, 276-335, 431-440, 461-519)

Szczegółowym badaniem objęto po jednej umowie w każdym z zawodów, zawartej na rok szkolny 2022/2023, oraz umowę o praktyczną naukę zawodu z CKZ. Załącznikiem do indywidualnych umów o pracę było porozumienie pomiędzy pracodawcą a dyrektorem Szkoły, zawierające elementy określone w art. 120a ust. 1 Prawa oświatowego, tj. m.in. zakres kształcenia zawodowego, terminy i wymiar zajęć praktycznych, program nauczania praktycznego i zasady współpracy pomiędzy pracodawcą a Szkołą w kwestii monitorowania realizacji programu. Umowa z CKZ w sprawie praktycznej nauki zawodu zawierała elementy określone w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie praktycznej nauki zawodu, przy czym Szkoła zobowiązała się do przedstawienia imiennej liczby uczniów i szczegółowego terminarza roku szkolnego w terminie późniejszym, niż dzień zawarcia umowy.

(akta kontroli tom I str. 265-335)

W czasie epidemii COVID-19 zajęcia praktyczne w klasach wielozawodowych prowadzone były stacjonarnie w zakładach pracy, jeśli obowiązujące w danym okresie przepisy pozwalały pracodawcom na prowadzenie działalności. W przypadku zamknięcia zakładów zajęcia się nie odbywały. W zawodach fryzjera i monter a zabudowy zajęcia odbywały się stacjonarnie, odpowiednio na terenie Szkoły lub CKZ, jeśli obowiązujące w danym okresie przepisy na to pozwalały, a w pozostałych okresach – zdalnie za pomocą aplikacji komputerowej.

(akta kontroli tom I str. 27-42)

2.6.2 Branżowa Szkoła II stopnia

Teoretyczne i praktyczne kształcenie zawodowe realizowane było na kwalifikacyjnych kursach zawodowych organizowanych przez inne podmioty. Dyrektor wyjaśnił, że nadzór nad prawidłowością realizacji programu nauczania sprawuje dyrektor podmiotu organizującego kursy kwalifikacyjne i właściwy kurator oświaty, zatwierdzający arkusz organizacji tego podmiotu, natomiast uczniowie otrzymują zaświadczenie o ukończeniu turnusu, zawierające wyszczególnienie przedmiotów nauczania, liczby godzin i ocen z każdego przedmiotu.

(akta kontroli tom I str. 431-440, 560-564)

2.7 Wyniki egzaminów zawodowych

Wyniki egzaminów zawodowych były analizowane przez Radę Pedagogiczną oraz przez zespoły przedmiotowe. W wyniku dokonanych analiz modyfikowano proces edukacyjny, m.in. poprzez konstruowanie prac klasowych i sprawdzianów z uwzględnieniem typów zadań egzaminacyjnych, zastosowanie metod aktywizujących i motywujących uczniów do nauki, dostosowanie form i metod pracy do potrzeb i możliwości uczniów, konsultacje indywidualne w szkole, udzielanie pomocy w szkole uczniom potrzebującym wsparcia, współpracę zespołową nauczycieli, m.in. podczas spotkań zespołów przedmiotowych w celu wymiany informacji o uczniu oraz dzielenia się wiedzą i doświadczeniem.

⁴³ 99 umów w roku 2019/2020, 94 umowy w roku 2020/2021, 99 umów w roku 2021/2022, 141 umów w roku 2022/2023 i 102 umowy w roku 2023/2024.

W ocenie Dyrektora miarodajne dla oceny efektów kształcenia są wyniki w zawodach fryzjera i monterza zabudowy, natomiast ze względu na małą liczbę uczniów przystępujących do egzaminu w pozostałych zawodach trudno dokonać jednoznacznej oceny, ponieważ wyniki pojedynczych osób znacząco zmieniają wynik ogólny.

Dyrektor wyjaśnił również: *Wyniki egzaminów na szczeblu wojewódzkim podawane są dla poszczególnych kwalifikacji bez podziału na typy szkół. Wyniki BS II podawane są razem z wynikami uczniów technikum z drugiej kwalifikacji, w której część praktyczna ma formę dokumentacji lub dokumentacji komputerowej. Ponadto ilość godzin zajęć przeznaczonych na kształcenie praktyczne w BS II wynosi 65% godzin z podstawy programowej przypadającej dla drugiej kwalifikacji. Wyniki BS I podawane są razem z wynikami uczniów technikum z pierwszej kwalifikacji, w której część praktyczna ma formę wykonania (wyjątek HGT.03 – forma dokumentacji).*

W ocenie Dyrektora ujmowanie w statystykach wyników egzaminów zawodowych z danej kwalifikacji uczniów wszystkich rodzajów szkół, bez podziału na absolwentów szkół branżowych i techników jest krzywdzące dla uczniów branżowych szkół, ponieważ:

- do BS I stopnia przyjmowani są uczniowie z dużo słabszymi wynikami z egzaminu ósmoklasisty i średnią ocen ze świadectwa ukończenia szkoły podstawowej, niż uczniowie zrekrutowani do Technikum. Trudno zatem wymagać, że będą oni osiągać takie same wyniki nauczania w zakresie kształcenia zawodowego, przystępując do egzaminu zawodowego z tej samej kwalifikacji;
- do BS II stopnia przyjmowani są absolwenci BS I stopnia, egzamin zawodowy praktyczny ma formę dokumentacji lub dokumentacji komputerowej, aby go zdać trzeba uzyskać minimum 75 %. Dla ucznia słabszego jest to duża trudność. Ponadto kształcenie zawodowe odbywa się w formie zaocznej na kwalifikacyjnych kursach zawodowych, na których liczba godzin przeznaczonych na kształcenie zawodowe wynosi 65% godzin zapisanych w podstawie programowej. Trudno wymagać, aby słuchacz branżowej szkoły II stopnia pomimo słabszych wyników z egzaminu ósmoklasisty, mniejszej ilości godzin uzyskiwał takie same wyniki jak uczeń technikum.

W ocenie Dyrektora, aby obiektywnie interpretować wyniki uczniów BS I i BS II należałoby je analizować dla danego typu szkoły lub porównywać je z wynikami z poprzednich lat w danej szkole, a nie ze średnimi wynikami podawanymi przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną⁴⁴ dla danej kwalifikacji.

(akta kontroli tom I str. 27-41, 548-551)

2.7.1 Branżowa Szkoła I stopnia

W latach 2020-2023 świadectwo ukończenia szkoły uzyskało 256 uczniów⁴⁵. Do wszystkich części egzaminu zawodowego w tym okresie przystąpiło łącznie 248 uczniów, z których dyplom uzyskało⁴⁶ 174 (70,2%). Do egzaminu w zawodzie fryzjera przystąpiło w tym okresie łącznie 77 uczniów (31% ogółu), z których dyplom uzyskało 57 (74%), a poziom zdawalności w poszczególnych latach wahał się od 60 do 90% przystępujących. Do egzaminu w zawodzie monterza zabudowy przystąpiło w tym okresie łącznie 52 uczniów (21% ogółu), z których dyplom uzyskało 32 (62%), a poziom zdawalności w poszczególnych latach wahał się od 44 do 76%. Do egzaminów w pozostałych zawodach przystąpiło w tym okresie łącznie 119 uczniów (48% ogółu), z których dyplom uzyskało 85 (71%).

⁴⁴ Dalej: OKE.

⁴⁵ W roku 2020 szkołę ukończył pierwszy rocznik nowo utworzonej BS I. W latach poprzednich szkołę kończyli i do egzaminów przystępowali uczniowie zlikwidowanych szkół zawodowych.

⁴⁶ tj. zdało obie części egzaminu: ustną i pisemną.

W roku 2020 zdawalność egzaminów w zawodach fryzjera (60%) i monterza zabudowy (67%) była znacząco (o co najmniej 20 punktów procentowych) niższa niż średnia w województwie (odpowiednio 81% i 89%), przy czym do egzaminów tych przystąpiło odpowiednio 5 i 3 uczniów.

W roku 2021 zdawalność egzaminów w zawodzie fryzjera (69%) była o 9 punktów procentowych niższa niż średnia w województwie (78%), przy czym zdawalność części pisemnej była o 8 punktów procentowych wyższa od średniej (77%), a części praktycznej o 19 punktów niższa od średniej (96%). W zawodzie monterza zabudowy zdawalność (44%) była o 26 punktów procentowych niższa niż średnia w województwie (70%), przy czym w części pisemnej była o 26 punktów procentowych niższa niż średnia (70%), a w części praktycznej powyżej średniej (97%).

W roku 2022 zdawalność egzaminów w tych zawodach była znacząco (odpowiednio 8 i 29 punktów procentowych) niższa niż średnia w województwie (odpowiednio 77% i 86%), przy czym w części praktycznej egzaminu w zawodzie fryzjera zdawalność była wyższa niż średnia (97% w stosunku do 96% w województwie).

W roku 2023 zdawalność w tych zawodach była zbliżona do średniej w województwie (odpowiednio 90% wobec średniej 86% i 76% wobec średniej 77%), przy czym w każdej z poszczególnych części egzaminu zdawalność była wyższa niż średnia.

W ocenie Dyrektora znacząca poprawa wyników wynikała z następujących powodów:

- w roku szkolnym 2021/22 egzamin zawodowy zdawali uczniowie, którzy w II semestrze roku szkolnego 2019/20 i roku szkolnym 2020/21 realizowali naukę zdalnie. Uczniom słabszym i z dysfunkcjami nauka zdalna przedmiotów zawodowych ze względu na specjalistyczne słownictwo sprawiała duże trudności. Trudno nauczyć się zadań praktycznych, nie wykonując ich, tylko oglądając filmy instruktażowe (układanie płytek ceramicznych, tapetowanie, czy montaż systemów suchej zabudowy);
- uczniowie zdający egzamin zawodowy w roku szkolnym 2022/23 tylko w pierwszej klasie realizowali naukę zdalnie. W klasach II i III uzupełnione zostały zaległości z klasy pierwszej. W zawodzie monter zabudowy w klasie II dodano z godzin do dyspozycji dyrektora jedną godzinę na zajęcia praktyczne, a w klasie III jedną godzinę na technologię robót wykończeniowych;
- w roku szkolnym 2022/23 uczniowie mieli możliwość uzupełnia zaległości w ramach realizowanej przez nauczycieli jednej godziny dostępności – po zmianie w Karcie Nauczyciela od 1 września 2022 r.

(akta kontroli tom I str. 252-256, 431-440, 521-545, 548-551, tom II str. 361-387)

2.7.2 Branżowa Szkoła II stopnia

W roku 2022 do egzaminów zawodowych przystąpiło 33 słuchaczy w czterech kwalifikacjach: technik usług fryzjerskich (FRK.03) – 4 słuchaczy, technik technologii żywności (SPC.07) – 16 słuchaczy, technik pojazdów samochodowych (MOT.06) -11 słuchaczy, technik żywienia i usług gastronomicznych (HGT.12) - 2 słuchaczy. Żaden słuchacz nie przystąpił do egzaminu zawodowego w kwalifikacji technik handlowiec (HAN.02), ponieważ spośród 10 słuchaczy rozpoczynających naukę w tym zawodzie (w roku szkolnym 2020/2021) żaden nie ukończył szkoły.

Egzamin zdało⁴⁷ 24 słuchaczy (73%), przy czym zdawalność całości egzaminu, jak i każdej z jego części (pisemnej i praktycznej), była wyższa niż średnia w województwie, tj.: FRK.03 - 4 (100%; średnia w województwie – 83%), SPC.07 - 10 (63%; średnia 61%), MOT.06 - 9 (82%; średnia 69%), HGT.12 - 1 (50%; średnia 47%).

⁴⁷ tj. uzyskało pozytywny wynik obu części: pisemnej i praktycznej.

W roku 2023 do egzaminów zawodowych przystąpiło 38 słuchaczy w zawodach: FRK.03 – 10 osób, SPC.07 - 7, MOT.06 - 6, HGT.12 - 9, AUD.05 - 3, BUD.25 - 2, HAN.02 - 1. Egzamin zdało 24 słuchaczy (63%), tj.: FRK.03 – 5 (50%; średnia w województwie 73%), SPC.07 – 4 (57%; średnia 64%), MOT.06 – 6 (100%; średnia 86%), HGT.12 – 6 (67%; średnia 64%), AUD.05 – 2 (67%; średnia 68%), BUD.25 – 0 (0%; średnia 31%), HAN.02 – 1 (100%; średnia 84%).

W roku szkolnym 2021/2022 12 absolwentów przystąpiło do egzaminu maturalnego, który zdało 8 z nich, natomiast w roku szkolnym 2022/2023 egzaminu maturalnego nie zdał żaden z 7 przystępujących absolwentów.

(akta kontroli tom I str. 431-440, tom II str. 125-128, 361-387)

2.8 Współpraca Szkoły z podmiotami zewnętrznymi

Zgodnie z art. 3 ust. 1a Prawa oświatowego system oświaty w zakresie kształcenia zawodowego wspierają m.in. pracodawcy, organizacje pracodawców, samorządy gospodarcze lub inne organizacje gospodarcze, stowarzyszenia lub samorządy zawodowe. Zgodnie z art. 68 ust. 7 ww. ustawy dyrektor szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe ustala zawody, w których kształci szkoła, po nawiązaniu współpracy z pracodawcą, którego działalność jest związana z danym zawodem lub branżą. Zgodnie z art. 68 ust. 7c ww. ustawy współpraca ta polega w szczególności na tworzeniu klas patronackich, przygotowaniu propozycji programu nauczania zawodu, realizacji kształcenia zawodowego, w tym praktycznej nauki zawodu, wyposażeniu warsztatów lub pracowni szkolnych, organizacji egzaminu zawodowego, doskonaleniu nauczycieli kształcenia zawodowego, w tym organizowaniu szkoleń branżowych, oraz realizacji doradztwa zawodowego i promocji kształcenia zawodowego.

Szkoła współpracowała m.in. z Ochotniczymi Hufcami Pracy przy organizacji zajęć praktycznych; z Izbą Rzemieślniczą przy organizacji egzaminów czeladniczych; z ośrodkami kształcenia zawodowego w Warszawie, Gostyninie, Węgrowie, Wyszowie, Szydłowcu, Olkusz, Dębicy, Myśliborzu i Mińsku Mazowieckim przy organizacji zajęć praktycznych; z CKZ, Zespołem Szkół nr 33 i Zespołem Szkół Samochodowych i Licealnych w Warszawie przy organizacji turnusów dokształcania teoretycznego pracowników młodocianych i kwalifikacyjnych kursów zawodowych.

Szkoła współpracowała z ponad 100 przedsiębiorcami, m.in. przy organizacji praktycznej nauki zawodu i nieodpłatnych szkoleń branżowych dla nauczycieli przedmiotów zawodowych oraz wyposażeniu pracowni przedmiotów zawodowych w pomoce dydaktyczne. Przedsiębiorcy jako zatrudnieni nauczyciele praktycznej nauki zawodu (cztery osoby) brali udział w opracowaniu programu nauczania w zawodzie fryzjera. Inni przedsiębiorcy, współpracujący ze szkołą lub realizujący program nauczania zawodu, nie uczestniczyli w zebraniach rady pedagogicznej.

Nie utworzono klas patronackich.

Uczniowie nie brali udziału w stażach zawodowych w ramach funduszy europejskich przeznaczonych na szkolnictwo zawodowe.

(akta kontroli tom I str. 27-40, 49-50, 257-335, 461-519)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Szkoły w przedstawionym powyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa
kontrolowanej
działalności

Dyrektor zapewnił prawidłową realizację kształcenia zawodowego, w szczególności poprzez dostosowanie oferty Szkoły do potrzeb rynku pracy, realizację programów kształcenia w zawodzie, doradztwo zawodowe, organizację praktycznej nauki zawodu i współpracę z podmiotami zewnętrznymi przy jej organizacji.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z usunięciem stwierdzonej nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosku pokontrolnego.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

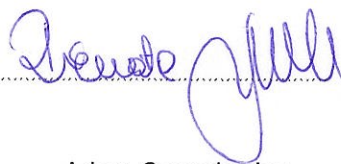
Warszawa, 4 grudnia 2023 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie

Stanisław Jarosz

Kontrolerzy:

Renata Szczęch
doradca prawny

Adam Czugajewicz
główny specjalista kontroli państwowej

